

Terveyttä edistävä liikunta kunnissa vuonna 2016

TEAviisari

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

K Kuntaliitto
Kommunförbundet

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

TERVEYTTÄ EDISTÄVÄ LIIKUNTA KUNNISSA VUONNA 2016

Tiedonkeruulomake lähetettiin kaikkiin Manner-Suomen kuntiin, liikuntatoimien yhdyshenkilöille, keväällä 2016. Kaikkiaan 271 kuntaa (91 %) toimitti tietonsa. Nämä kunnat kattoivat 97 prosenttia koko maan väestöstä.

Kuntien liikuntaa edistävää toimintaa selvittävä tiedonkeruu on toteutettu aikaisemmin vuosina 2010, 2012 ja 2014. Vuonna 2010 kaikkiaan 268 kuntaa (79 %), vuonna 2012 kaikkiaan 230 kuntaa (68 %) ja vuonna 2014 kaikkiaan 249 kuntaa (78 %) toimitti tietonsa.

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 325

ISBN (nid) 978-951-790-421-6

ISSN (nid) 0357-2498

ISBN (pdf) 978-951-790-422-3

ISSN (pdf) 2342-4788

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Suomen Kuntaliitto
Kunnossa kaiken ikää -ohjelma
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Toimittaja: Anna Puurunen

Työryhmä: Pia Hakamäki, Jyrki Komulainen, Vesa Saaristo, Kari Sjöholm,
Timo Ståhl

Ulkoasu: Kotisaari Graphic Management Oy

Kuvat: Jiri Halttunen

Paino: Kirjapaino Kari 2017

Jakelu: Kunnossa kaiken ikää -ohjelma

Lutakonaukio 1, 40100 Jyväskylä

www.kkiiohjelma.fi

Jyväskylä 2017

Copyright © Kunnossa kaiken ikää -ohjelma

SITOUTUMINEN

kuvaa strategiatasolla organisaation sitoutumista liikunnan edistämiseen, esimerkiksi näkyvyyttä erilaisissa asiakirjoissa sekä kansallisten ohjelmien hyödyntämistä.

JOHTAMINEN

kuvaa liikunnan edistämisen organisointia, vastuun määrittelyä ja toimeenpanoa.

SEURANTA JA TARVEANALYYSI

kuvaa liikunta-aktiivisuuden ja siihen vaikuttavien tekijöiden seuranta- ja analyysiä väestöryhmittäin sekä niiden raportointia johtoryhmälle ja luottamushenkilöille.

VOIMAVARAT

kuvaavat henkilöstön ja muiden voimavarojen mitoitusta ja osaamista.

OSALLISUUS

kuvaa kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua liikuntapalveluiden ja liikuntaympäristöjen kehittämiseen ja arviointiin.

MUUT YDINTOIMINNAT

ovat toimialakohtaisesti määriteltäviä liikunnan edistämisen ydintoimintoja, jotka jokaisessa kunnassa tulisi toteuttaa.

LIIKUNNAN MYÖNTEISET KUNTATULOKSET

Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan asema kunnissa on kehittynyt myönteisesti. Yhä useammassa kunnassa liikunta nousee esille kuntastrategioissa ja eri toimialojen asiakirjoissa. Kansallisten ohjelmien, suositusten ja lakien käsittely kunnissa on sen sijaan erittäin heikolla tasolla. Liikuntalakia on käsitelty kunnan hallinnon eri työryhmissä vain 45 prosentissa kunnista. Tämä tuntuu oudolta, sillä onhan liikuntalaki koko liikuntatoiminnan juridinen lähtökohta ja sieltä löytyvät myös keskeiset tavoitteet toiminnan kehittämiseksi.

Sote- ja maakuntauudistusta viedään läpi kovalla vauhdilla ja vuosi 2019 lähestyy. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että nyt pitää kunnissa kiivaasti pohtia tulevan rakenneuudistuksen vaatimia toimenpiteitä myös hallinnonalakohtaisesti. On liikunnan näkökulmasta paikka profiilinsa nostamiseen.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen vaatii pitkälle menevää yhteistyötä kunnan ja maakunnan terveydenhuoltoviranomaisten välillä. Ennaltaehkäisevän toiminnan strateginen suunnittelu ja toimeenpano vaativat toimintojen yhteensovittamista. Liikunnalla on merkittävä rooli ja tehtävä kaikenikäisen väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Uudessa tilanteessa korostuu kunnan yhteistyö maakunnan ja eri sidosryhmien välillä. Tällöin tulee kartoittaa kunnan liikuntatoimen sekä tulevan maakuntahallinnon yhdyspinnat ja varmistaa palveluketjujen saumaton toiminta. Liikunnasta löytyy helposti esimerkkejä, jotka vaativat sujuvaa yhteistyötä kunnan ja maakunnan välillä. Muun muassa liikuntaneuvonta perustuu monialaiseen ja -ammattilliseen yhteistyöhön. Toiminta on osin terveystoimen toteuttamaa. Tulevaisuudessa kunnat eivät enää järjestä terveys- ja sosiaalipalveluja, vaan ne siirtyvät maakuntien tehtäviksi. Kuka silloin järjestää ja rahoittaa liikuntaneuvonnan? Miten turvataan palveluketjujen joustava toiminta ja sujuminen terveyskeskuksesta organisoituun ja omaehtoiseen liikkumiseen?

Liikunnallista kuntoutusta, kuntouttavaa työtoimintaa, soveltavaa liikuntaa ja liikunnan ohjausta tehdään kunnissa myös sosiaali- ja terveystoimen alaisuudessa, joten erityisliikunnan palvelujen joustavuus ja palveluketjujen toimivuus tulee varmistaa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on vuodesta 2010 alkaen kerännyt kahden vuoden välein tietoa liikunnan edistämiseksi ja sen muutoksista kunnissa. Vertailutietojärjestelmän (TEAviisari) yksityiskohtaiset tulokset raportoidaan kunta- ja aluekohtaisesti avoimessa ja maksuttomassa TEAviisari-verkkopalvelussa. Tässä julkaisussa on esitetty tiivistetty tieto vuoden 2016 tuloksista ja vertailu aiempiin tiedonkeruihin. Vaikka voimavarojen riittävyys on ollut huolenaiheena, monet toimenpiteet ovat nytkähtäneet, joskus jopa loikanneet eteenpäin vuosien varrella.

Kari Sjöholm

Erytysiasiantuntija, Suomen Kuntaliitto

Liikunnan edistäminen on kehittynyt kunnissa myönteisesti

Liikunnan edistämisen kehitys on pääosin edennyt myönteiseen suuntaan kunnissa. Keskeisimmät vahvuudet ovat kuntien liikunnan edistämisen johtamisessa, osallisuudessa ja liikunnan edistämisen ydintoiminnoissa. Eniten kehitettävää on vielä seurannassa ja tarveanalyysissä sekä sitoutumisessa.

Avoimissa vastauksissa kunnat useimmin ilmoittivat suurimmiksi vahvuusikseen liikunnan edistämässä hyvät ja monipuoliset liikuntapaikat ja -tilat. Myös kun-

nassa toimivien yhdistysten ja seurojen aktiivisuus liikuntatoiminnan järjestämisessä sekä yhteistyö koettiin merkittäviksi eduiksi. Lisäksi luonnon tarjoamat mahdollisuudet liikunnan harrastamiseen nostettiin esille. Liikunnan edistämisen keskeisimmät haasteet puolestaan keskittyivät voimakkaasti puutteellisiin resursseihin niin talouden kuin henkilöstönkin osalta. Haasteeksi koettiin myös liikuntatilojen puute tai niiden heikko kunto, kuntalaisten ikääntyminen sekä kuntalaisten liikuttamattomuus.

Liikunta, koko maa	2010	2012	2014	2016
Kokonaistulos	59	66	68	69
Sitoutuminen	47	53	54	57
Johtaminen	59	74	77	83
Seuranta ja tarveanalyysi	50	69	65	53
Voimavarat	67	68	65	65
Osallisuus	59	63	74	91
Muut ydintoiminnot	74	72	71	74

Liikunnan edistämisen kehitys pisteinä vuosina 2010–2016

(Pisteet 0–100, pistemäärä 100 tarkoittaa, että toiminta on kaikilta osin hyvän käytännön ja laadun mukaista.)

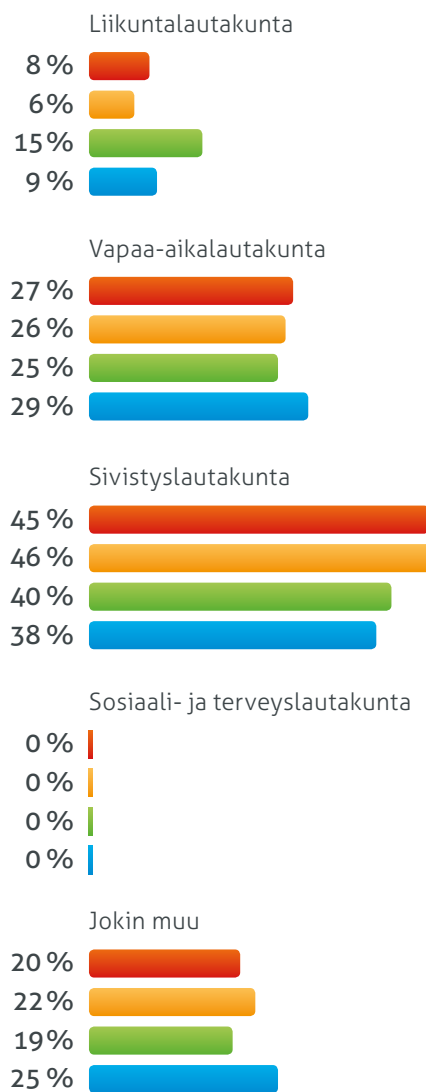
Liikunnan organisointi kunnissa

LIIKUNNAN EDISTÄMISESTÄ KUNNASSA VASTAA USEIMMIN SIVISTYSLAUTAKUNTA

Liikunnan edistämisestä kunnassa vastaa edelleen yleisimmin sivistyslautakunta (45 %). Liikuntalautakunta vastaa liikunnan edistämisestä joka kolmannessa kaupunkimaaisessa kunnassa. Sosiaali- ja terveyslautakunta ei vastaa yhdessäkään kunnassa liikunnan edistämisestä.

■ 2016 ■ 2014 ■ 2012 ■ 2010

*Liikunnasta vastaava
luottamusorganisaatio kunnissa*

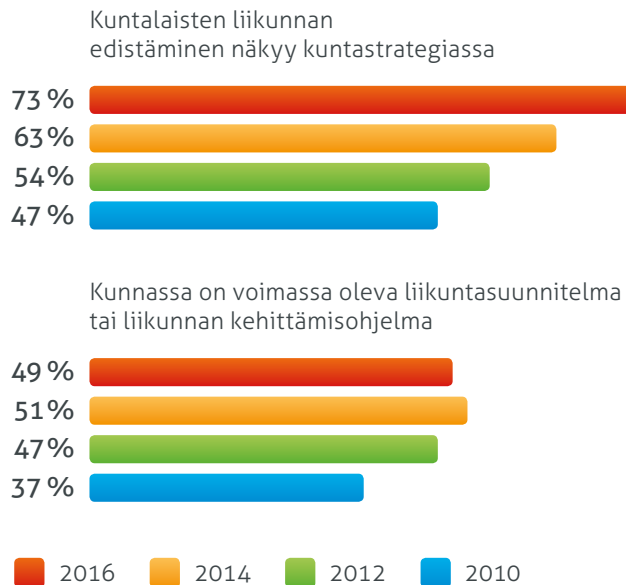

Sitoutuminen terveysliikunnan edistämiseen

LIIKUNNAN EDISTÄMINEN STRATEGIATASOLLA YLEISTYMÄSSÄ

Kuntalaisten liikunnan edistämistä oli käsitelty kuntastrategiassa useammin kuin aikaisempina tiedonkeruuvuosina. Liikunnan edistämisen käsittely oli yleistynyt erityisesti maaseutumaisissa kunnissa (73 %), joissa asiaa käsitellään kuntastrategiassa jo miltei yhtä usein kuin kaupunkimaisissa kunnissa (79 %).

Puolet kunnista ilmoitti, että heillä on liikuntasuunnitelma tai liikunnan kehittämisohjelma joko erillisenä tai osana laajempaa kokonaisuutta. Määrä on pysynyt edellisten tiedonkeruuvuosien tasolla.

Liikunnan edistäminen strategia- ja kehittämissuunnitelmassa

HYVINVOINTIKERTOMUKSEN LAADINTA JA LIIKUNTA-AKTIIVISUUDEN KUVAUS OVAT YLEISTYNEET MERKITTÄVÄSTI

Hyvinvointikertomus kuvaa kunnassa toteutettavaa hyvinvointipolitiikkaa. Hyvinvointikertomuksen laatiminen on yleistynyt huomattavasti ensimmäisestä tiedonkeruuvuodesta: vuonna 2010 26 prosenttia kunnista jätti hyvinvointikertomuksen laatimatta, kun keväällä 2016 vastaava luku oli enää kuusi prosenttia. Yhä useampi hyvinvointikertomuksen laatinut kunta myös sisällytti kertomukseen kuvauksen kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta. Kasvu on ollut huomattavaa, sillä ensimmäisessä tiedonkeruussa näin teki vajaa viidennes kunnista, kun viimeisimmässä tiedonkeruussa määrä oli jo miltei puolet.

KANSALLINEN INFORMAATIO-OHJAUS EI TAVOITA LIIKUNNAN EDISTÄMISEN VIRAN- HALTIJOITA

Joka toisessa kunnassa ei ollut käsitelty lainkaan uusia kansallisia ohjelmia ja suosituksia liikunnan edistämiseksi. Suunnilleen joka neljännessä kunnassa uudet ohjelmat ja suositukset oli jaettu tiedoksi ja vain joka kymmenennessä kunnassa niiden pohjalta oli päätetty toimenpiteistä. Poikkeuksen muodosti uusi liikuntalaki, joka oli jätetty käsittelemättä vain joka kolmannessa kunnassa ja jonka pohjalta oli tehty päätöksiä lähes joka viidennessä kunnassa.

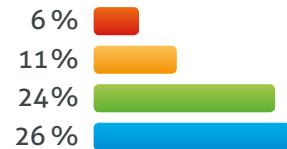
■ 2016 ■ 2012
■ 2014 ■ 2010

Kuvaus kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta hyvinvointikertomuksessa

Kuvaus sisältyy

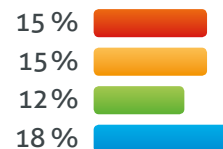
Hyvinvointikertomusta ei laadita

Kuvaus ei sisälly

Ei tietoa

Liikuntalaki (390/2015)

Varhaiskasvatuksen uusi liikkumis- ja hyvinvointiohjelma – Ilo kasvaa liikkuen (Valo 2015)

Istu vähemmän – voi paremmin! Kansalliset suositukset istumisen vähentämiseen (STM 2015)

Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja (VLN 2014)

Liikuntalain sekä kansallisten ohjelmien ja suositusten käsittely liikunnan edistämisestä vastaavassa työryhmässä tai toimialan johtoryhmässä kuluneen valtuustokauden aikana

Ei ole käsitelty lainkaan Esitelty
 Jaettu tiedoksi Keskusteltu ja päätetty toimenpiteistä

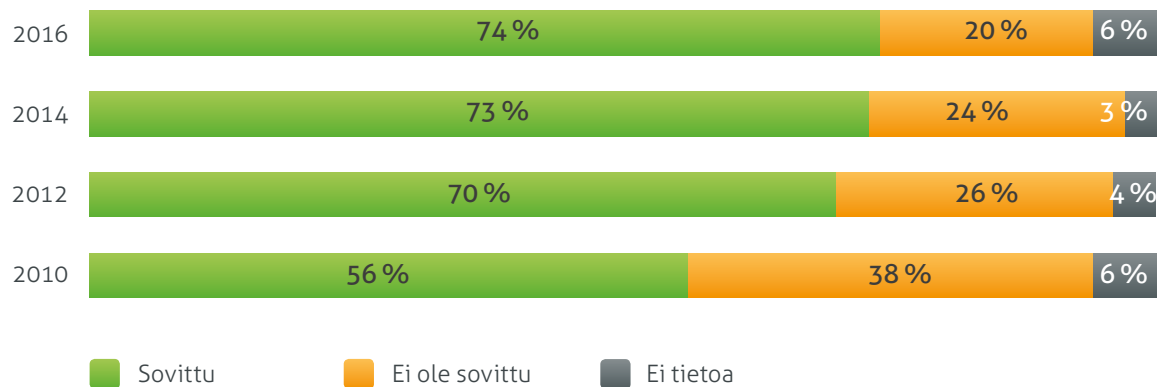
Liikunnan johtaminen kunnissa

TERVEYTTÄ EDISTÄVÄN LIIKUNNAN KOORDINOINTI VAHVISTUNUT

Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan koordinointi kokonaisuutena on vahvistunut kunnissa selvästi tiedonkeruuvuosien aikana. Vuonna 2016 74 prosenttia kunnista ilmoitti, että kunnassa on sovittu, minkä hallintokunnan vastuulla kokonaisuuden koordinointi on. Vuoden 2010 tiedonkeruussa tämä oli sovittu vain noin joka toisessa kunnassa. Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan koordinoinnista kokonaisuutena vastaa edelleen tyypillisimmin liikuntatoimi.

TAVOITTEIDEN MÄÄRITTELY KUNTALAISTEN LIIKUNNAN EDISTÄMISEKSI ON YLEISTÄ

Kunnista 82 prosenttia ilmoitti, että vuoden 2016 toiminta- ja taloussuunnitelmaan sisältyi tavoitteita kuntalaisten liikunnan edistämiseksi. Yleisimmin tavoitteet oli määritelty lasten ja nuorten, ikääntyneiden sekä työikäisten liikunnan edistämiseksi. Joka toinen kunta oli määritellyt tavoitteet soveltavan liikunnan edistämiseksi ja vain reilu viidennes kunnista oli tehnyt tämän maahanmuuttajien liikunnan osalta. Suurin osa tavoitteita määritelleistä kunnista oli myös määritellyt resurssit tavoitteiden toteutumiseksi.

Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan koordinoitivastuu kunnassa

Toimenpiteiden seuranta ja arviointi

KUNTALAISTEN LIIKUNTA-AKTIIVISUUDEN SEURANTA YLEISTYNYT

Yhä useampi kunta seuraa kahden vuoden välein tai useammin eri ikäryhmien liikunta-aktiivisuutta. Eniten seurataan lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta, minkä tekee vähintään joka toinen vuosi jo kaksi kolmesta kunnasta. Suunnilleen puolet kunnista seuraa vähintään kahden vuoden välein myös työikäisten sekä ikääntyneiden liikunta-aktiivisuutta. Seuranta-aktiivisuus on kasvanut tasaisesti tiedonkeruuvuosien aikana. Vuoden 2016 tiedonkeruussa selvitettiin myös kuntien liikuntapaikkojen käytitietojen seuraamista. Vuorovarauspohjaisten liikuntapaikkojen käytitietoja seuraa vuosittain tai jatkuvasti 80 prosenttia ja ulkoliikuntapaikkojen (esim. kuntoradat ja lähiliikuntapaikat) käytitietoja 40 prosenttia kunnista.

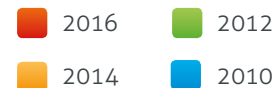
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuus

Työikäisten liikunta-aktiivisuus

Ikääntyneiden liikunta-aktiivisuus

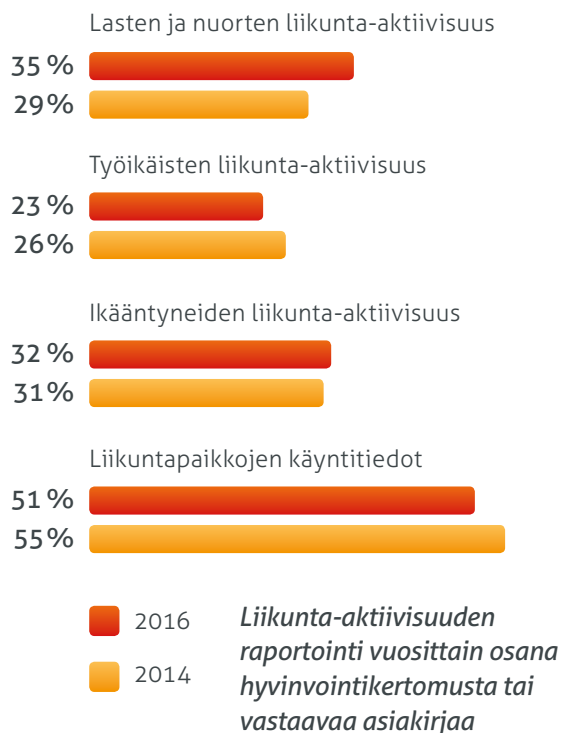

Kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden seuraaminen kahden vuoden välein tai useammin

LIIKUNTA-AKTIIVISUUDEN RAPORTOINTIA JA ESITTELYÄ LUOTTAMUSHENKILÖILLE LISÄTTÄVÄ

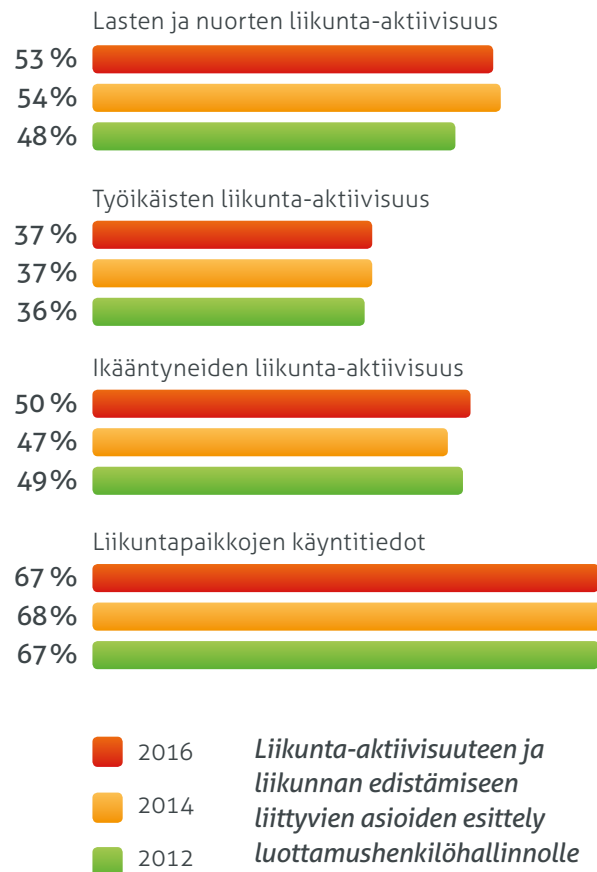
Kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden raportoinnissa vuosittain osana hyvinvointikertomusta tai vastaavaa asiakirjaa on kehitettävää. Suunnilleen joka kolmas kunta raportoi vuosittain tiedot lasten ja nuorten, työkäisten sekä ikääntyneiden liikunta-aktiivisuudesta osana hyvinvointikertomusta tai vastaavaa asiakirjaa. Liikuntapaikkojen käyntitietojen osalta näin tekee joka toinen kunta.

Liikunta-aktiivisuustietojen esittelyn yleisyydessä luottamushenkilöhallinnolle ei ole tapahtunut muutoksia tiedonkeruuvuosien aikana. Useimmin esitellään yhteenveto liikuntapaikkojen käyntitiedoista ja harvimminkin työkäisten liikunta-aktiivisuudesta. Yhteenveto lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden liikunta-aktiivisuudesta esitellään joka toisen kunnan luottamushenkilöhallinnolle.

SUKUPUOLTEN TASA-ARVON NÄKÖKULMA SUUNNITTELUSSA JA SEURANNASSA HARVINAISTA

Niistä kunnista (49 %), joissa oli laadittu liikuntasuunnitelma tai liikunnan kehittämisohjelma, vain joka kolmas oli huomionnut sukupuolten tasa-arvon edistämisen. Myös kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden seuranta sukupuolittain tehtiin varsin harvassa kunnassa. Yleisimmin sukupuolittain seurattiin lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta (25 prosenttia kunnista). Vain 14 prosenttia kunnista ilmoitti, että kunnan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyy kuntalaisten liikunnan edistäminen sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta tarkasteltuna.

Liikunnan edistämisen voimavarat

LIIKUNNAN EDISTÄMISEN HALLINTOON JA SUUNNITTELUUN KÄYTETÄÄN YLEISESTI KORKEINTAAN KAKSI TYÖPÄIVÄÄ VIIKOSSA

Joka toisessa kunnassa liikunnan edistämisestä vastaava johtava viranhaltija käytti työajastaan liikuntapalvelujen hallintoon ja suunnitteluun korkeintaan kaksi päivää viikossa. Väestöpohjaltaan suurissa kunnissa johtavien viranhaltijoiden työpanosta käytettiin enemmän liikuntapalveluihin kuin pienissä kunnissa. Joka toisessa kunnassa työskenteli myös muita ammattihenkilöitä liikunnan hallinnon ja suunnittelun parissa.

2016

2014

2012

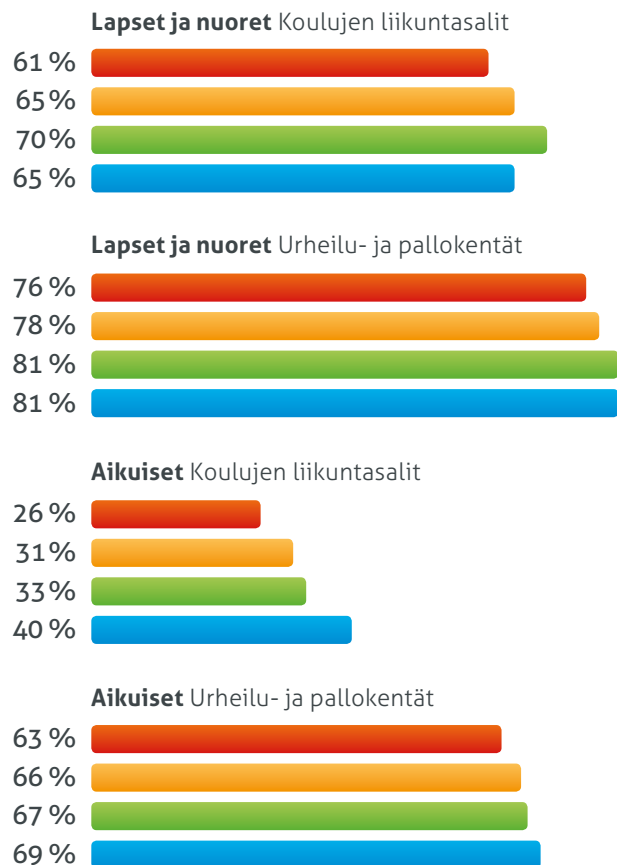
- korkeintaan 2 päivää viikossa
- 2,5–4 päivää viikossa
- päätoimisesti

Liikunnan edistämisestä kunnassa vastaavan johtavan viranhaltijan liikuntapalvelujen hallintoon ja suunnitteluun käyttämän työpanoksen osuus vuodessa

LIIKUNTAVUOROJEN MAKSUTTOMUUS VÄHENEMÄSSÄ

Suurin osa kunnista tarjoaa seuroille maksuttomat harjoitusvuorot lasten ja nuorten harjoitusten järjestämiseen. Maksuttomien harjoitusvuorojen yleisyys on kuitenkin tasaisesti vähentynyt tiedonkeruuvuosien aikana. Suurin osa niistä kunnista, jotka perivät lasten ja nuorten harjoitusvuoroista maksun, on pitänyt maksut kuitenkin nimellisinä; maksut ovat korkeintaan 10 prosenttia todellisista kustannuksista. Liikuntatilojen maksuttomuus on yleisempää maaseudulla kuin kaupungeissa.

Seurojen järjestämät aikuisten harjoitusvuorot ovat maksuttomia selvästi harvemmin kuin lasten ja nuorten vuorot. Vain joka neljäs kunta tarjoaa aikuisille maksuttomat vuorot koulujen liikuntasaleissa ja vajaa kaksi kolmasosaa kunnista urheilu- ja pallokentillä. Myös aikuisten maksuttomien harjoitusvuorojen yleisyys on vähentynyt tiedonkeruuvuosien aikana. Aikuisten harjoitusvuoromaksut ovat tyypillisesti korkeintaan 30 prosenttia todellisista kustannuksista.

2016 2014 2012 2010

Harjoitusvuorojen maksuttomuus liikuntaseuroille

Kuntalaisten osallisuus

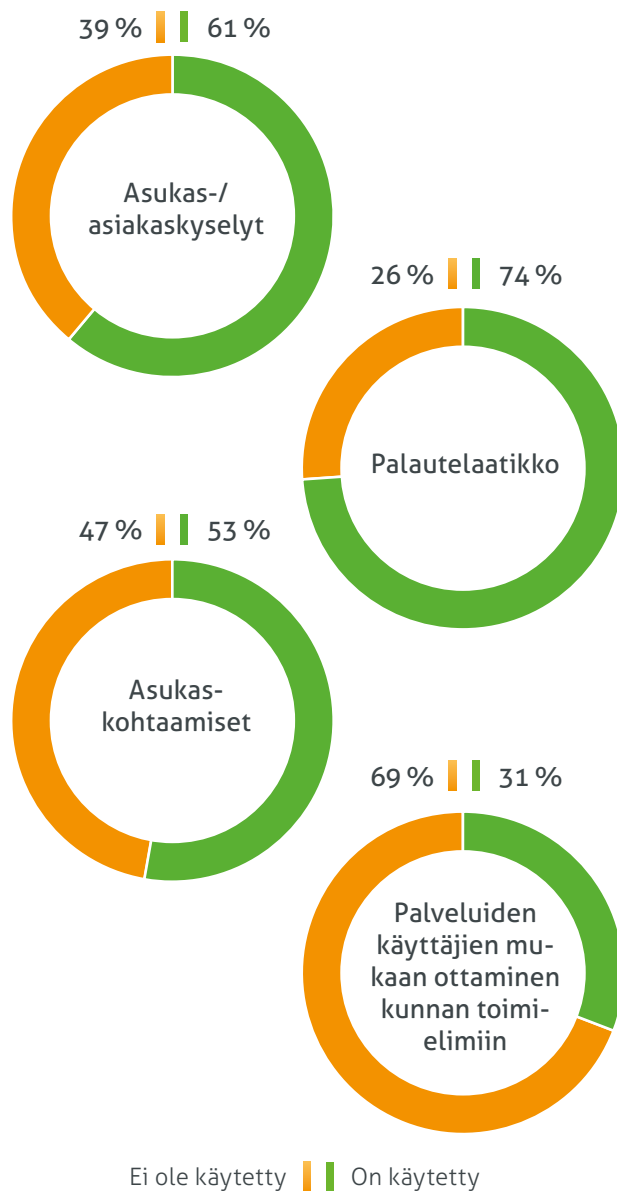
LIIKUNTASEUROJEN JA YHDISTYSTEN OSALLISTAMISESSA PARANNETTAVAA

Kunnan yhteistyö liikuntaseurojen ja yhdistysten kanssa on hieman harvempaa kuin aiempina tiedonkeruuvuosina. Säännöllisesti kokoontuva asiantuntijaelin kuten seura-parlamentti kokoontui joka viidennessä kunnassa. Kunta kutsui koolle seurojen, yhdistysten ja kunnan yhteiskokouksen kuten liikuntafoorumin 60 prosentissa kunnista.

KUNTALAISET OVAT MELKO AKTIIVISESTI MUKANA LIIKUNTAPALVELUIDEN KEHITTÄMISESSÄ

Kuntien asukkaat osallistuivat kohtuullisen hyvin kunnan liikuntapalveluiden kehittämiseen vuosien 2014–2015 aikana. Kahdessa kunnassa kolmesta kuntalaiset olivat osallistuneet kunnan liikuntapaikkojen ja liikuntapalveluiden kehittämiseen sekä yksittäisten liikuntahankkeiden suunnitteluun.

Kunnissa oli käytetty aktiivisesti erilaisia osallistumis- ja vaikuttamiskanavia liikuntapalveluiden kehittämiseen vuosina 2014–2015. Yleisimmin kunnassa oli käytössä esimerkiksi verkkosivuilla palautelaatikko, johon kuntalaiset saivat antaa kehittämissuhteita ja palautetta. Myös verkkokyselyinä tai paperilomakkeilla tehdyt asiakaskyselyt sekä asukaskohtaukset olivat yleisesti käytössä.

Kunnissa käytetyt kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamiskanavat liikuntapalveluiden kehittämiseen

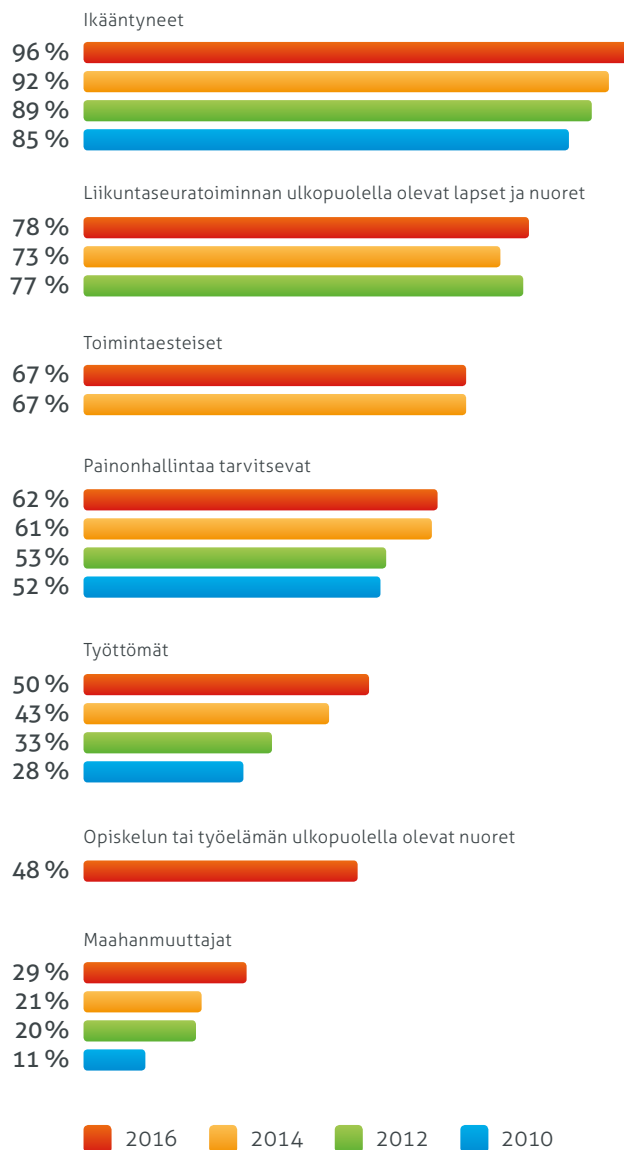
Koko väestön liikunnan edistämisen ydintoiminnot

LIIKUNTANEUVONTA KESKITYMÄSSÄ SUURIIN KUNTIIN

Tiedonkeruuseen vastanneiden kuntien antamien tietojen perusteella 60 prosentissa kunnista järjestetään terveytensä kannalta riittämättömästi liikkuville henkilöille vaihteittain etenevää ja prosessinomaista liikuntaneuvontaa, joka sisältää tapaamisia ja yhteydenottoja ammattilaisen ja asiakkaan kesken. Niistä kunnista, joissa liikuntaneuvontaa järjestetään, 73 prosenttia ilmoitti, että asiakkaita ohjataan liikuntaneuvontaan sosiaali- ja terveyspalvelujen piiristä. Yhtä usein asiakkaita ohjattiin sosiaali- ja terveyspalveluista organisoidun liikunnan pariin. Liikuntaneuvonnan järjestäminen on vahvasti yhteydessä kunnan kokoon; suurissa kunnissa järjestetään selvästi pieniä kuntia useammin liikuntaneuvontaa.

KOHDENNETTUIJEN LIKKUMISRYHMIEN JÄRJESTÄMINEN YLEISTYNYT

Kunnissa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä useimmin ikääntyneille sekä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille. Liikkumisryhmien määrä on yleistynyt tiedonkeruuvuosien aikana kaikkien seurattavien kohderyhmien osalta. Erityisen suurta kasvu on ollut työttömille sekä maahanmuuttajille suunnattujen liikuntaryhmien tarjonnassa, joiden yleisyys on kasvanut noin 20 prosenttiyksikköä ensimmäisen ja viimeisen tiedonkeruuvuoden välillä.

■ 2016 ■ 2014 ■ 2012 ■ 2010

*Kohdennettujen liikkumisryhmien
järjestäminen kunnissa*

Lasten liikunnallisuutta edistävät toimintatavat on kirjattu kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan

85 %

79 %

Täydennyskoulutusta varhaiskasvatushenkilöstön tietoisuuden lisäämiseksi

76 %

70 %

Liikuntaolosuhteiden kehittäminen

83 %

2016 2014

Varhaiskasvatuksessa toteutetut lasten liikkumista lisäävät toimenpiteet

VARHAISKASVATUKSEN LIIKUNTA LISÄÄVÄT TOIMENPITEET YLEISTYNEET

Yhä useammassa kunnassa oli toteutettu lasten liikkumista lisääviä toimenpiteitä varhaiskasvatuksessa. Vain harvempi kuin joka viides kunta ei ollut kirjannut lasten liikunnallisuutta edistäviä toimintatapoja kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Yhtä harvassa kunnassa ei ollut kehitetty varhaiskasvatuksen liikuntaolosuhteita. Kolmessa kunnassa neljästä oli lisäksi järjestetty täydennyskoulutusta varhaiskasvatushenkilöstön tietoisuuden lisäämiseksi liikkumisen ja hyvinvoinnin yhteyksistä.

Koulupäivän liikuntaa lisäävät toimenpiteet lukuvuosina 2012–2013 ja 2014–2015, koulujen prosenttiosuudet

KOULUPÄIVÄT ENTISTÄ LIIKUNNALLISEMPIA

Liikunnan lisääminen oppilaiden koulupäivään on yleistynyt selvästi. Kolmessa koulussa neljästä koulun piha on liikkumiseen innostava lähiliikuntapaikka ja melkein yhtä useassa koulussa sisäliikuntatiloja käytetään koulupäivän aikana myös muuhun kuin liikuntatuntien järjestämiseen. Huomattavinta kasvua (22 prosenttiyksikköä) on tapahtunut oppilaiden aktivoimisessa koulumatkaliikuntaan. Yli puolet kouluista järjestää lisäksi pitkiä liikuntavälitunteja sekä kouluttaa oppilaita välituntiliikuttajiksi. (THL Tilastokatsaus 2/2016.)

Koulun piha on liikkumiseen innostava lähiliikuntapaikka, jota hyödynnetään myös koulupäivän ulkopuolella.

76 %

60 %

Sisäliikuntatiloja hyödynnetään liikuntatuntien ulkopuolella koulupäivän aikana.

69 %

55 %

Oppilaita on aktivoitu koulumatkaliikuntaan.

65 %

43 %

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit.

55 %

42 %

Oppilaita on koulutettu liikunnan vertaisohjaajiksi (välituntiliikuttajat).

54 %

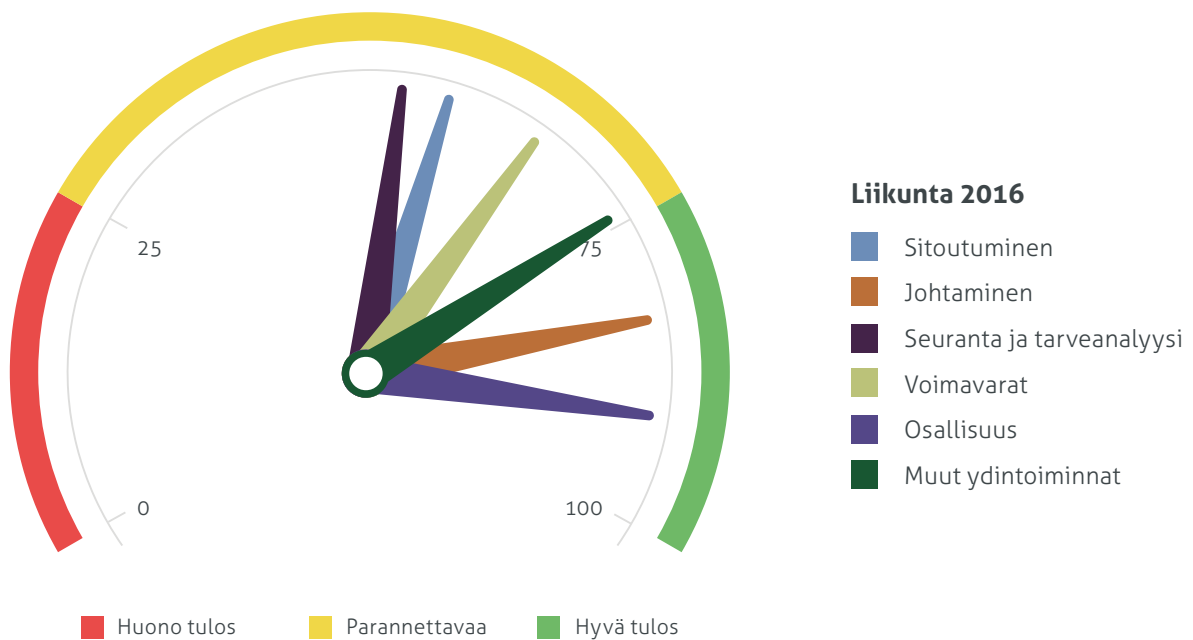
37 %

2014–2015 2012–2013

Terveyttä edistävä liikunta kunnissa vuonna 2016 -julkaisu nostaa esille keskeisiä tietoja kuntien terveyttä edistävän liikunnan nykytilasta. Julkaisussa verrataan vuoden 2016 tietoja vuosina 2014, 2012 ja 2010 toteutetuista tiedonkeruista saatuihin tuloksiin. Kuntakohtaiset tiedot ovat vapaasti tarkasteltavissa maksuttomassa TEAviisari-verkkopalvelussa.

Katso oman kuntasi vertailutiedot ja tee konkreettiset toimenpide-ehdotukset.

www.teaviisari.fi

Lähteet:

THL. Tilastokatsaus 2/2016. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa – TEA 2015.

THL. Tilastokatsaus 9/2016. Liikunnan edistäminen kunnissa – TEA 2016.

Lisämateriaalit www.teaviisari.fi/liikunta